

Szerződés-kötés

A düsseldorfi Ungarn Patronama kiállítás és a magyar gazdasági napok keretében nagy jelentőségű műszaki és gazdasági együttműködési megállapodás jött létre a Chemolimpex és a Schering A. G. Berlin-Bergkamen vállalat között. A széles körre kiterjedő kooperáció első konkrét eredményeképp a Chemolimpex és a Schering A. G. szerződést kötött, amelynek értelmében a Chinoin és a Nitrokémia Vállalat fogja gyártani licenccal a Schering A. G. által kifejlesztett Betanolt és Betanalam 11 márkajelzésű gyomirtó szereket a magyar mezőgazdaság részére. A szerződés aláírásával a magyar és az NSZK-beli vállalatok között fennállott eddigi nyitott kérdések rendeződtek a kölcsönösen előnyös partneri kapcsolatok jegyében. (MTI)

Számítástechnika a gyakorlatban

Befejező eseményéhez érkezett ma, pénteken a Neumann János Számítógéptudományi Társaság I. országos kongresszusa, melyen első ízben találkozott a hazai számítástechnikai ipar valamennyi szakterületének képviselője egymással és a felhasználó szakemberekkel. A kongresszus utolsó napját plenáris ülés zárja, melynek elnöke Tóth Imre lesz. Az Ifjúsági Házban délelőtt 9 órakor kezdődő ülésen Madarász István, a JATE és Győri István, a SZOTE képviselője ismerteti a számítástechnika hazai orvosi biológiai alkalmazásának történetét és jelenlegi helyzetét, majd Jándy Géza, a Budapesti Műszaki Egyetem munkatársa, Rendszer-

elemzés, operációkutatás, irányítás címmel tart előadást. Ezt követően Tóth József, a Debreceni Agrártudományi Egyetemnek a mezőgazdasági vállalatok automatizált tervezési rendszerével és annak alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatait ismerteti, végül Kondricz József előadása hangzik el „A KSH SZÜV helyzete és szolgáltatásainak fejlesztése” címmel.

Az előadások után adják át az első ízben odaítélt Kalmár László-emlékérmeket a számítástechnika fejlesztéséért kimagasló munkát végzett szakembereknek.

A kongresszus Vámos Tibor, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság elnökének zárszavával fejeződik be.

Terv és rugalmasság

Rosszul hangzik a mondat első fele, a gyárigazgató arcán mégis elégedettség tükröződik. Azt mondta ugyanis: nem teljesítettük a tervet, de többre jutottunk, mint amennyit remeltünk. Tavaly, amikor az esztendő utolsó negyedében elkészítették éves tervüket, sok minden úgy látszott... azután közbeszólt az élet. A dilemma: a papíron levőkhöz ragaszkodjanak-e makacsul, vagy fölismerve az új lehetőségeket, a kínáló alkalmakat, éljenek velük? Az utóbbit választották, s ennek következménye az év első hat hónapjának furcsán hangzó mérlege.

Természetesen: az évi program a termelőhely számára fontos iránytű, nélkülözhetetlen forgatókönyv a beszerzés, előállítás, értékesítés minél jobb összehangjának megteremtéséhez, a sokféle cselekménynek és szereplőnek helyt adó színpad megtervezéséhez. Előrelátás nélkül nem lehet dolgozni, ez olyan igazság a vállalkozó számára, mint tanulónak az egyszerű. Napjainkban azonban az előrelátás más tartalmat — és értelmezést — kap, mint korábban. Akkor a főként mennyiségeket magába foglaló terv — gyakran: kerül, amibe kerül alapon is — olyasfajta szentírásnak látszott, amittől vétek eltérni, mert hiszen a mennyiségi cél elérése adta a társadalmi, gazdasági elismertetésre az alapot. Most oda jutottunk az élet nagyvon sok területén: nem a mennyiség a főszerep ebben az elismertetésben, annál inkább meghatározó elem, miként igyekeztek a célhoz, milyen áron, milyen eredményt értek el.

Bevezetőben említett példánkhoz visszatérve: a gyár négy fő termékéből csak két-től tartotta magát a tervhez. A két másik árúnál — eladták ugyan, volt rá vevő, de csekély a haszon, a jelentős anyaghiány miatt gyorsan kúsztak fölfelé a költségek — januárban nagy hajrával előállították az első negyedévre leszerződött mennyiséget, s a második felére már nem fogadtak el megrendeléseket. Az így szabadra tett emberek és eszközök új feladatot kaptak. Eredetileg a negyedik negyedévre terveztek annak a friss konstrukciónak a gyártásba vételét, amelyhez a fejlesztők és a kereskedők egyaránt nagy reményeket fűztek. A munka meggyorsításával — igaz,

rengeteg gondot, többletfeladatot vállalva — elérték, hogy a második negyedévet már az új termékkel kezdhessék a gyártósorokon, s hatnapi — buktatókat is tartogató — próbatétel után folyamatosan szállíthattak a közben megnyert vevőknek. Aki nekik véleménye — s ami fontosabb: pénze — igazolta a remélt üzleti sikert, bár ez a siker papíron nem egyezett a tervben rögzített feladatokkal.

Mondhatnánk: így kézenfekvő. S valóban az, ám sajnálatosan, tipikusnak aligha nevezhető az ilyen termelői magatartás. Az általánosan követett gyakorlat éppen az ellenkezőjére szolgáltat bőven példát, az egyszer eltervezettek merev betartására, a papír túlzott tiszteletére, arra, amit a gyárváros üzemi szóhasználat így fejez: ne hagyjuk magunkat a tényektől befolyásoltnak. Összehasonlító vizsgálatai alapján például a Könyvgyártási Minisztérium arra a következtetésre jutott, hogy az új anyagok kimintázása és gyártásba vétele között a hazai vállalatoknál kétszer, két és félszer annyi idő telik el, mint amit nemzetközi átlagban elfogadhatónak tartanak. Amire persze ott a felelet: így terveztünk, erre készültünk fel, az új feladathoz idő kell igen, de ennyi?!

Szokatlan a termelőhelyeknek az, ami a nemzetközi kereskedelemben természetes; nem a már készülő árukat kutatják a vevők, hanem azt gyártják, amit a vásárló, a felhasználó keres. Igaz, gyarapodnak a biztató példák a gépiparban, a nehéziparban egyaránt, s hasonlóképpen rendeződnek át a sorok az élelmiszeriparban is. A példák azonban csak annyit bizonyíthatnak: van mód a rugalmasságra, a tervezés — de: a mindenkori állapotoknak utat nyitó tervezés — és a friss kereslet, szükséglet egyeztetésére. Amihez — ne hallgassuk el — nélkülözhetetlen a gyár rugalmassága mellett a másik üzem — a kooperáló partner — rugalmassága is, ahogy az egész gazdasági környezet friss jeleket, főleg az érzékenységek növelése szintén elengedhetetlen. Tervezés és rugalmasság egy gyékénvire hozásának vannak feltételei tehát, amiktől senki sem tekinthet el, ám az az igazság: a meglevő források sem kihasználják itt.

Lázár Gábor

Változások a munka törvénykönyvében

Január 1-én lépnek életbe az új munkajogi szabályok

Január 1-től megváltoznak a munka törvénykönyvének egyes rendelkezései, életbe lép a törvénykönyv új minisztertanácsi végrehajtási rendelete, s néhány más új munkaügyi jogszabály.

A Munkaügyi Minisztériumtól kapott tájékoztatás szerint a módosításokat a népgazdaság fejlesztésének új követelményei, illetve a foglalkoztatás során szerzett tapasztalatok tették időszzerűvé. A szabályok alapvető elemei nem változnak, a részleges módosítások is az alapvető célt, a jogok és köteleességek összhangját, a munka hatékonyságának növelését, s egyben a becsültesen dolgozók közvetlen érdekeinek védelmét szolgálják. Az új szabályok elősegítik a munkaerő észszerűbb elosztását, rugalmasabb foglalkoztatását, a szakismeretek jobb hasznosítását, a fegyelem megszilárdítását.

Az új szabályozás lehetővé teszi, hogy a dolgozó ne egy, hanem több munkakör ellátásában is megállapodjék a vállallattal, így lényegesen csökkenthetők a kényszerű várakozási idők, folyamatosabbá válik a munka, s a dolgozó is jobban megtalálja számítását. Ehhez jó feltételeket teremt az a sok helyen tapasztalható törekvés, hogy a dolgozók több szakmát, többféle munkafogást sajátítsanak el.

A munkaerő rugalmasabb felhasználását szolgálja az az új intézkedés is, hogy — külön megállapodás hiányában — napi 3 hónapig a munkaszerződésben meghatározottól eltérő munkakörben vagy munkahelyen is foglalkoztathatják a dolgozót, sőt a kollektív szerződés 3 hónapnál hosszabb időt is előírhat. A szabályok érdekeltté teszik a vállalatokat abban, hogyha a dolgozónak egy részét egy ideig nélkülözni tudják, erre az időre más vállalatnak engedjék át. Ilyen esetekben az új intézkedések szerint a dolgozókat ténylegesen foglalkoztató vállalat veszi át a foglalkoztatással járó valamennyi kötelezettséget, beleértve a bérézés és az esetleges kártérítés kötelezettségét is.

A tervszerű munkaerő-átcsoportosítás áthelyezéssel történik, így a munkahelyváltoztatás a dolgozó számára nem jár semmiféle hátránnyal.

Az új szabályok alapján a vállalatok szigorúbban jár-

hatnak el a munkafegyelmet sértőkkel, a gondatlanul kárt okozókkal szemben. Fegyelmi büntetésként a jövőben nemcsak az időbérés, hanem a teljesítményben dolgozók bére is csökkenthető, súlyos vétségek esetén lényegesen csökken a fegyelmi büntetés-végrehajtás felülgészítésének lehetősége, s új intézkedés az is, hogy a fegyelmi büntetést a munkahely megváltoztatása esetén is végre kell hajtani. Ha például fegyelmi vétség miatt csökkentik valakinek az alapbérét és az illető kilép a vállallattól, majd másutt helyezkedik el, a fegyelmi büntetést új munkahelyén kell végrehajtania. Ha más jellező munkakörben helyezkedik el, és így az alapbér nem hasonlítható össze, akkor egy évig — a bér megállapítását kivéve — fegyelmen kívül kell hagyni a munkába lépés előtti munkaviszonyban töltött idejét. Szigorúbban lépnek fel az ittas dolgozókkal szemben is: az ő esetükben általában nem mérsékelhető az esetleges kártérítési kötelezettség.

Szigorúbb szabályok gondoskodnak a társadalmi tulajdon fokozott védelméről is: gondatlanul okozott kár esetén az eddigi 15 százalékkal szemben a havi átlagkereset 50 százaléka, gon-

datlan bűncselekmény, illetve kirívóan súlyos gondatlansággal okozott károk esetén pedig az eddigi háromhavi helyett hathavi átlagkereset a kártérítés felső határa.

Több új intézkedés szolgálja a dolgozók fokozott érdekvédelmét. A napi munkaidő befejezése és a másnapi munkakezdés közötti pihenőidőnek az eddigi nyolc óra helyett január 1-től el kell érnie a 11 órát. A fiatalok testi és szellemi fejlődés érdekében ugyan csak január 1-től 14-ről 15 évre emelik a munkaviszony létesítésére előírt alsó korhatárt. A fiatalok észak-munkáját 1982. január 1-től teljes egészében megtiltják. Egy másik új intézkedés elrendeli, hogy 1980. január 1-től a vállalat a dolgozónak a munkavégzéssel kapcsolatban keletkezett nem vagyoni kárát, továbbá a társadalmi munka közben keletkező kárát is köteles megtéríteni.

Az új jogszabályok előkészítésében, kidolgozásában a tudományos élet, az ágazati minisztériumok, a szakmai szakszervezetek képviselői, valamint több mint nyolcvan vállalat vezetői vettek részt. Az új jogszabályok a Magyar Közlöny december 1-i számában jelentek meg. (MTI)

Télre készülnek a majorokban

Mit tehet olyankor a gazdaság, ha egy kicsit jobbra fordul az idő? Azonnal munkába kezd, hogy rend legyen a majorok udvarán, az épületek, az istállók környékén. Előkerülnek a gereblyék, lapátok, a vesszőseprők összekapargják a falevelet, megszüntetik a széjjeléseket. Bár az mindennapos kötelessége a munkahelyeken dolgozó embereknek, hogy műszak végén rendet rakjanak maguk után — de a tésekben, a szakszervezetekben nem szigorú a szabály. Általában akkor takarítják össze a szérűskerteket, a kazlak környékét, amikor már vége a betakarításnak.

Ilyenkor — ha jó az idő — fákat, cserjéket ültetnek

az utak mellé, hogy tavasszal színesebb, díszesebb legyen a majorok udvara. Könnyebben munkába állítható a takarítóbrigád, mert kevesebb a munka a határban, és nincs tennivaló otthon a ház körül. Sokan most töltik le a kötelező munkanapok hiányzó részét.

Nem lenne azonban teljes a kép, ha csak a majorok munkáiból ítélnék meg a gazdaságok téli készítő munkáját. Ez ugyanis a kisebb része a tennivalóknak. A határban dübörögnek a traktorok, és ahol még van szántanivaló, ott „nyomják a gombot”, hogy idejében végezzenek a föld forgatásával. A másik, kimondottan téli teendő a föld trágyázása. Aki tehetik, idejében gondoskodnak a talaj táperezésének utánpótlásáról. Ha nincs elegendő állatállományuk, más módon hozatnak trá-

gyát. A röszei Kossuth Técsben például nem kellett vidékre menni, a gépek majdhogynem egyenest az istállókból hordták a szerves trágyát.

Másik közösségben, a mi-hályteleki Új Elet Técsben utat építettek. Nem kell valami egetrengető beruházásra gondolnunk, sem a billárdasztal simaságú sztrádra, egyszerűen elsimították könnyebben járhatóvá tették a bejáratot az állatokhoz. Gyálaréten, a Szilágyi dombon levő istállóban a karamokhoz vezető utat kövezték ki. Pontosabban betongerendákat raktak a két járszorsor közé, hogy a takarmányoskocsi könnyebben haladjon. Kettős hasznuk lett ebből, mert nemcsak a tehénészek munkáját könnyítik, hanem fölhasználták a kiselejteztet vasúti beton-máshonnan hozatnak trá-

Takarékosabb áramfogyasztás

Megkezdték az új egységár szerinti számlázást

Az energiatakarékoság szükségességét aligha vitatják manapság, legyen szó akár egyéni, akár vállalati fogyasztóról. Az utóbbi időben szerzett tapasztalatok tanúsága szerint egyre inkább kitűnik, hogy a takarékosági propaganda az árvaltozással „megtamogatva” kezdi éreztetni hatását. Mint Kovács János, a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat szegedi üzemigazgatójának vezetője elmondta, a tavalyi évhez képest a villamos energia fogyasztásának növekedési üteme lelassult.

A terhelések mérésekor is szembetűnő a változás, és az év végén rendelkezésre álló adatok az ipari energiafelhasználás mértékletességét bizonyítják. Míg a korábbi években az úgynevezett „feloldási index”, azaz az előző évihez viszonyított többletfo-

gyasztás a hat százalék körül mozgott, most csupán 2,3 százalék az üzemigazgatóság területén. A lakossági háztartási fogyasztás is mérséklődik.

A pénzbeszedő nem tartozik a kitörő örömmel fogadott vendégek közé, s különösen ezekben a napokban nincs könnyű dolguk a DÉMÁSZ díjbeszedőinek. Megkezdték ugyanis az új, magasabb egységár szerinti számlázott áramszolgáltatási díjak „begyűjtését”. Erdemes ezt megjegyezni, hogy a karácsony előtti ajándékozás házi költségvetését hozzá tudjuk igazítani, s ne kényszerítsen senkit a váratlanul ért pénz-zavar kényelmetlen helyzetbe. Ismeretes, hogy a DÉMÁSZ a meghatározott túlerelmi időn túl ki nem fizetett villanyszámla tulajdonosát kizárja az áramszolgáltatásból, mindaddig, míg az nem

pótolja a mulasztást. Figyelmeztető, hogy míg az év első felében Szegeden alkalmanként 60–70 fogyasztó óráját zárták le, addig a legutóbbi számlafizetés (azaz nem fizetés) után több mint 150 fogyasztótól vontak meg egy időre a villanyáramot; több mint 40 ezer forinttal maradtak ezek a szegediek adósak az áramszolgáltató vállalatnak.

Jó tudni, hogy a villanyszámlákkal a területen járó díjbeszedők munkaideje ebben a hónapban az ünnepnapok miatt lényegesen kevesebb, ami azt jelenti, hogy nemigen lesz idejük ismételní, újra felkeresni azokat a fogyasztókat, akiket első alkalommal nem találtak otthon. Ajánlatos lesz az általuk hagyott értesítés alapján mielőbb befizetni a szolgáltatási díjat.

Készül az út Gyálaréten